

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY HỌC PHẦN ĐƯỜNG LỐI QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH CỦA ĐẢNG TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÂY BẮC

Phan Văn Tiến
Trường Đại học Tây Bắc

THÔNG TIN BÀI BÁO

Ngày nhận bài: 15/6/2023

Ngày nhận đăng: 20/8/2023

Từ khoá: Phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng, chất lượng giảng dạy, Giáo dục quốc phòng và an ninh.

TÓM TẮT

Trong những năm qua công tác giảng dạy môn học giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) cho sinh viên tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc đã góp phần quan trọng giúp cho sinh viên nắm được quan điểm của Đảng, kiến thức quốc phòng và an ninh xây dựng lòng yêu nước, niềm tin cho sinh viên đối với công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Trên cơ sở nghiên cứu các vấn đề lý luận và thực trạng việc vận dụng các phương pháp dạy học (PPDH) nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc, đề xuất các biện pháp nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn học GDQP&AN nói chung và Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng tại Trung tâm.

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống chương trình GDQP&AN cho các trường Đại học, cao đẳng thì Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng là một trong những học phần vô cùng quan trọng nhằm giúp sinh viên nhận thức và hành động đúng đắn. Đồng thời giúp sinh viên định hướng được những thế mạnh của mình để phát huy, hạn chế tối đa các yếu kém. Bên cạnh đó, học phần còn khơi dậy và nêu cao tinh thần yêu nước của thế hệ trẻ, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc, củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân vào Đảng và Nhà nước, chống lại mọi âm mưu chia rẽ, phản động của các thế lực thù địch trong và ngoài nước. Đồng thời củng cố và bảo vệ vững chắc an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, tăng cường sự đoàn kết trong Trung tâm, giữa sinh viên với sinh viên, giữa người với người và với các mối quan hệ xã hội khác, gắn kết tinh thần dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân^[1].

Nằm trong các cơ sở giáo dục quốc phòng và an ninh, Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc có nhiệm vụ giảng dạy môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên của các trường Đại học, cao đẳng của 03 tỉnh Sơn La, Điện Biên và Lai Châu. Trong những năm qua, công tác dạy học

môn học giáo dục quốc phòng và an ninh nói chung, Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam nói riêng luôn được Chi ủy, Ban Giám đốc Trung tâm, đội ngũ giáo viên tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc quan tâm tiến hành bằng nhiều biện pháp qua đó từng bước nâng cao chất lượng dạy và học cho sinh viên. Tuy nhiên, trong thực tế, chất lượng giảng dạy môn học GDQP&AN nói chung và học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc hiện nay vẫn chưa đáp ứng được những yêu cầu đặt ra, điều này một phần là do chất lượng một số cán bộ giảng viên (GV) còn hạn chế nhất định trong đó tập trung vào việc vận dụng phương pháp dạy học trong dạy học và nhận thức, trách nhiệm của SV đối với yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa còn nhiều hạn chế, bất cập, chưa tương xứng với mục tiêu, yêu cầu giáo dục và đào tạo. Bài viết tập trung phân tích một số biện pháp vận dụng phương pháp dạy học nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng góp phần nâng cao chất lượng môn học GDQP&AN tại

Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề cơ bản về vận dụng phương pháp dạy học trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh

Việc sử dụng một PPDH đơn điệu sẽ dễ gây cho SV nhàm chán vì vậy sử dụng phối hợp các PPDH khác nhau sẽ gây hứng thú học tập cho sinh viên. Để thực hiện mỗi nhiệm vụ dạy học thường có những PPDH đặc trưng, chẳng hạn khi hình thành kiến thức mới thường phải sử dụng các phương pháp như quan sát, hỏi đáp, truyền đạt... đối với việc củng cố kiến thức thì các phương pháp như trên cũng đóng vai trò quan trọng nhằm mang lại hiệu quả. Nhưng khi hình thành kỹ năng cho sinh viên thì các PPDH hiệu quả hơn cả lại là dạy học giải quyết vấn đề, điều tra, thảo luận ... Vì vậy để thực hiện tốt các nhiệm vụ, mục tiêu dạy học khác nhau ta cần phải sử dụng phối hợp nhiều PPDH.

Từng nội dung dạy học khác nhau cũng có những PPDH đặc trưng, ví dụ khi ta cung cấp cho học sinh các kiến thức của môn khoa học ta thường sử dụng phương pháp thuyết trình, khi học những nội dung về kỹ năng thì phương pháp làm mẫu lại có hiệu quả hơn cả... Cho nên để dạy tốt một môn học được tích hợp kiến thức từ nhiều lĩnh vực khoa học thì lại càng cần phải sử dụng phối hợp các PPDH khác nhau. Việc sử dụng phối hợp nhiều PPDH khác nhau sẽ tạo ra hứng thú cho người học và còn dễ đảm bảo thực hiện đúng thời lượng theo chương trình quy định.

Chúng ta đã biết, không có PPDH nào có ưu điểm tuyệt đối cho mọi trường hợp. Vì mỗi phương pháp có ưu điểm và hạn chế riêng, phù hợp cho những trường hợp khác nhau về nội dung và đặc điểm môn học, mục tiêu đào tạo, thời lượng, số lượng SV trong lớp... Vì vậy, việc sử dụng tổng hợp các phương pháp khác nhau sẽ tạo sự phù hợp tốt nhất theo từng môn học, từng buổi giảng, thậm chí từng nội dung trong mỗi tiết học. Quá trình vận dụng các PPDH là kết quả của sự vận dụng khéo léo không chỉ về mặt kiến thức lý luận và thực tiễn, mà đó là quá trình vận dụng nhuần nhuyễn và

hiểu sâu sắc nội dung các PPDH lý thuyết nói chung hay Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng của người giảng viên. Trong đó đối với đặc thù môn học này là môn học lý thuyết trong hệ thống giáo dục quốc phòng an ninh của quốc gia, do đó đối với người giảng viên phải sử dụng linh hoạt chủ yếu là các nhóm PPDH

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Thực trạng việc vận dụng phương pháp dạy học trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc

Để tìm hiểu sâu hơn thực trạng của việc vận dụng các PPDH đối với Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc, chúng tôi đã tiến hành điều tra qua hệ thống bảng hỏi dành cho giảng viên, cán bộ và sinh viên. Trong đó số lượng giảng viên, cán bộ được hỏi là 20 và số lượng sinh viên được điều tra là 150 sinh viên khóa 64 thuộc Trường Cao đẳng Sư phạm Điện Biên. Khi xử lý số liệu, chúng tôi đã tách riêng kết quả từng đối tượng để phân tích đánh giá. Ngoài điều tra bằng bảng hỏi, chủ nhiệm đề tài còn tiến hành trao đổi trực tiếp, quan sát các buổi trên lớp trong Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng ..., kết quả thu được như sau:

a) Nhận thức về tầm quan trọng của việc sử dụng các phương pháp dạy học trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng của giảng viên, sinh viên:

Từ kết quả bảng ở trên cho thấy, đối với việc nâng cao chất lượng Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng môn học GDQP&AN ở Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc, qua điều tra, khảo sát có 55% số cán bộ, giảng viên và 28% SV được hỏi cho rằng việc nâng cao chất lượng Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam cho sinh viên ở Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc hiện nay là rất cần thiết, còn 40% cán bộ, giảng viên và 62% sinh viên khi được hỏi cho rằng vấn đề nâng cao chất lượng Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm

GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc hiện nay là cần thiết. Bên cạnh đó có 15% sinh viên và 5% cán bộ giảng viên cho ý kiến là không cần thiết phải nâng chất lượng Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng môn học GDQP&AN tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc, điều này cho thấy nhận thức

của một số cán bộ, giảng viên và sinh viên nhận thức về ý nghĩa, tầm quan trọng của vấn đề nâng cao chất lượng Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng môn học GDQP&AN tại TTGDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc hiện nay còn chưa đầy đủ.

Bảng 1: Tâm quan trọng của việc nâng cao chất lượng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng cho sinh viên tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc

Đối tượng	Mức độ đánh giá					
	Rất cần thiết		Cần thiết		Không cần thiết	
	SL	%	SL	%	SL	%
Giảng viên	11	55	8	40	1	5
Sinh viên	42	28	93	62	15	10

b) Thực trạng việc vận dụng phương pháp dạy học vào giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc:

Để đưa ra những giải pháp cụ thể nhằm nâng cao việc vận dụng tổng hợp các PPDH đối với Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm, chúng tôi đã trao đổi với đội ngũ GV và SV để hiểu hơn về trình độ, khả năng và nguyên nhân của quá trình đó:

Kết quả đánh giá của GV và SV về mức độ thường xuyên sử dụng các phương pháp dạy học cho thấy: 100% giảng viên và sinh viên cho rằng thường xuyên sử dụng phương pháp thuyết trình; 80% giảng viên và 63,3% sinh viên cho rằng giảng viên thường xuyên sử dụng phương pháp đàm thoại; 80% giảng viên và 46,7% sinh viên cho rằng giảng viên thường xuyên sử dụng tài liệu sách giáo khoa; 55% giảng viên và 13,3% sinh viên cho rằng giảng viên thường xuyên sử dụng phương pháp dạy học nêu vấn đề; 25% giảng viên và 23,3% sinh viên cho rằng giảng viên thường xuyên sử dụng phương pháp thảo luận nhóm; 55% giảng viên và 42% sinh viên cho rằng giảng viên thường xuyên vận dụng phối hợp các phương pháp.

Qua điều tra số liệu về thực trạng sử dụng phương pháp giảng dạy Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng ở Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc chúng tôi thấy phần lớn các giảng viên trong Bộ môn đều có tinh thần trách nhiệm, lòng yêu nghề và nhiệt tình trong công tác giảng dạy. Nhưng bên

cạnh đó, còn một số giảng viên chưa biết lựa chọn cho mình phương pháp giảng dạy phù hợp với nội dung từng bài giảng nên thu hút sự chú ý của sinh viên, tạo cho sinh viên tích cực tư giác và hứng thú trong học tập. Một số giảng viên chưa thực sự chủ động đổi mới phương pháp dạy học, vẫn duy trì phương pháp dạy học truyền thống, lấy thuyết trình làm chính, dẫn đến tình trạng thầy đọc trò ngồi thụ động nghe và chép, nội dung chủ yếu lấy từ trong nội dung, chương trình sách giáo trình Giáo dục quốc phòng an ninh do Nhà xuất bản Giáo dục xuất bản năm 2014, bài học còn nặng tính lý thuyết, thiếu tính thực tiễn, dẫn đến đơn điệu, buồn tẻ, sinh viên không thích học môn học. Bên cạnh đó việc sử dụng tổng hợp các PPDH cũng được giảng viên và sinh viên nhận thức khá tốt, đang dần hình thành quá trình đổi mới PPDH với việc sử dụng các PPDH với nhau làm rõ nội dung của bài học.

c) Nguyên nhân và yếu tố tác động đến quá trình vận dụng các PPDH đối với giảng viên trong Học phần đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc

Để tìm hiểu rõ nguyên nhân của quá trình sử dụng PPDH trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm chúng tôi trực tiếp trao đổi với giảng viên và sinh viên

Khi hỏi sinh viên với câu hỏi: “*em cho biết nguyên nhân của việc hạn chế vận dụng nhiều PPDH trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung*

tâm” chúng tôi nhận được phản hồi:

Bảng 2. Nguyên nhân của việc hạn chế sử dụng các PPDH trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm. (Đối với sinh viên)

Nội dung đánh giá	Mức độ đánh giá					
	Rất quan trọng		Quan trọng		Không quan trọng	
	SL	%	SL	%	SL	%
Nhận thức chưa đầy đủ việc sử dụng các phương pháp trong quá trình dạy học	30	20%	120	80%	0	0%
Trình độ của đội ngũ giảng viên còn hạn chế	132	88%	18	12%	0	0%
Cơ sở vật chất, phương tiện thiết bị đảm bảo cho quá trình dạy học chưa đáp ứng nhu cầu người dạy	83	55%	10	6,7%	57	38%
Chưa tuân thủ động tác trong sử dụng các PPDH	93	62%	52	34,7%	5	3,3%

Từ bảng 2 thu được: 20% sinh viên cho rằng nguyên nhân: nhận thức chưa đầy đủ việc sử dụng các phương pháp trong quá trình dạy học là một trong những nguyên nhân rất quan trọng; 88% sinh viên cho rằng nguyên nhân: trình độ đội ngũ giảng viên còn hạn chế là một trong những nguyên nhân rất quan trọng; 55% sinh viên cho rằng nguyên nhân: cơ sở vật chất, phương tiện thiết bị đảm bảo cho quá trình dạy học chưa đáp ứng nhu cầu người dạy là một trong những nguyên nhân rất quan trọng; 62%

sinh viên cho rằng nguyên nhân: chưa tuân thủ động tác trong sử dụng là một trong những nguyên nhân rất quan trọng.

Xuất phát từ việc điều tra những nguyên nhân chủ yếu trong việc sử dụng các PPDH, để hiểu sâu sắc hơn những yếu tố tác động đến những nguyên nhân trên với câu hỏi: “*em cho biết những tác động đến quá trình sử dụng các phương pháp dạy học Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm*” chúng tôi thu được kết quả:

Bảng 3. Yếu tố tác động đến quá trình sử dụng phương pháp dạy học trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm. (Đối với sinh viên)

Nội dung đánh giá	Mức độ đánh giá					
	Rất quan trọng		Quan trọng		Không quan trọng	
	SL	%	SL	%	SL	%
Năng lực thiết kế việc sử dụng các PPDH	50	33,3	90	60	10	6,7
Trình độ của đội ngũ Giảng viên	120	80	30	20	0	0
Cơ sở vật chất, phương tiện thiết bị đảm bảo cho quá trình dạy học	30	20	100	66,6	20	13,3

Từ bảng 3 cho thấy: có 33,3% sinh viên cho rằng: năng lực thiết kế việc sử dụng các phương pháp là yếu tố tác động rất quan trọng; có 80% sinh viên cho rằng: trình độ đội ngũ giảng viên là yếu tố tác động rất quan trọng; có 20% cơ sở vật chất, phương tiện thiết bị đảm bảo cho quá trình dạy học là yếu tố tác động rất quan trọng;

Như chúng ta đã biết quá trình đổi mới PPDH là một trong những chương trình trọng điểm của quốc gia, trong đó việc khéo léo phối

hợp sử dụng các phương pháp dạy học trở thành một mâu chốt trong quá trình đó, đặc biệt với Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng, để đề cập những biện pháp mà đối với mỗi GV và SV cho là quan trọng

Điều tra đối với đội ngũ cán bộ quản lý, chúng tôi đã tiến hành phát phiếu và thu được kết quả như sau:

Để hiểu thêm về trách nhiệm chính trong việc sử dụng các PPDH trong giảng dạy Học

phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam tại Trung tâm, chúng tôi đã đặt câu hỏi: “Theo đồng chí, trách nhiệm chính của việc vận dụng các phương pháp dạy học trong giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng thuộc về”? , kết quả thu được có 100% cán bộ, quản lý cho rằng trách nhiệm chính thuộc về Giảng viên dạy, 0% cán bộ, quản lý cho rằng do các ban chức năng và các tổ chức tại Trung tâm, 0% cán bộ quản lý cho rằng trách nhiệm thuộc về các tổ trưởng tổ bộ môn. Qua đó chúng ta thấy rằng, giảng viên đóng vai trò rất quan trọng, là trung tâm trong việc sử dụng các PPDH trong quá trình giảng dạy.

Trong suốt thời gian hoạt động của Trung tâm, một trong những nội dung quan trọng, chủ chốt nhất đó là quá trình dạy và học, chính vì vậy để tìm hiểu về công tác quản lý quá trình sử dụng PPDH tại Trung tâm như thế nào, chúng tôi đã tiến hành đặt câu hỏi: *“Theo đồng chí công tác quản lý việc sử dụng các PPDH của các ban chức năng, bộ môn ở Trung tâm thể hiện ở mức độ nào?”* 35% cán bộ, quản lý cho rằng việc quản lý ở mức độ tốt, 50 % cán bộ, quản lý cho rằng việc quản lý ở mức độ khá, 15 % cán bộ, quản lý cho rằng việc quản lý ở mức độ trung bình, 0 % cán bộ, quản lý cho rằng việc quản lý ở mức độ yếu.

Với 15% cán bộ, quản lý cho rằng việc quản lý ở mức độ trung bình, thì chúng tôi đã tiến hành điều tra nguyên nhân chủ yếu do: Phân cấp quản lý giữa Ban, Bộ môn, tổ chức chưa rõ ràng, các chế độ chính sách cho việc sử dụng các PPDH chưa được quan tâm, do đội ngũ giảng viên chưa nhận thức sâu sắc quá trình sử dụng các PPDH.

Cùng với những vấn đề trên, một trong những nội dung quan trọng của việc sử dụng PPDH hiệu quả, không thể thiếu là sự trang bị đầy đủ về cơ sở vật chất, chúng tôi đã tiến hành tìm hiểu thực trạng này qua câu hỏi: *“Theo đồng chí điều kiện CSVC của Trung tâm đáp ứng cho quá trình sử dụng PPDH ở mức độ nào?”* 20% cán bộ, quản lý cho rằng đã đáp ứng tốt, 50% cán bộ, quản lý cho rằng đã đáp ứng khá, 30% cán bộ, quản lý cho rằng đã đáp ứng ở mức độ trung bình, 0% cán bộ, quản lý cho rằng đã đáp ứng ở mức độ yếu. Trong suốt

thời gian vừa qua mặc dù điều kiện Trung tâm còn khó khăn, nhưng về cơ bản Trung tâm cũng quan tâm đúng mức về điều kiện cơ sở vật chất cho quá trình dạy học, và đổi mới giáo dục hiện nay.

Qua kết quả điều tra nhằm tìm hiểu các giải pháp cụ thể cho việc phối hợp vận dụng các PPDH trong quá trình giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng Cộng sản Việt Nam tại Trung tâm, chúng tôi thấy rằng đa số các cán bộ, giảng viên tại trung tâm đều nhận thức rất tốt vai trò của mỗi biện pháp, mỗi biện pháp giữ một vị trí quan trọng không thể thiếu trong tổng thể những điều kiện cần thiết để vận dụng các PPDH, đối với sinh viên cơ bản các em đã nhận thức khá đầy đủ tầm quan trọng của mỗi biện pháp nhưng chưa hoàn toàn toàn diện, theo kết quả của phiếu thi cơ bản các em chỉ nhận thức kết quả của việc sử dụng các PPDH là trách nhiệm của các giảng viên. Chính vì vậy đây trở thành vấn đề đáng quan tâm của Trung tâm nhằm nâng cao nhận thức không chỉ đối với giảng viên mà đặc biệt là đối tượng các em sinh viên, những chủ thể trong quá trình tiếp nhận và vận dụng tri thức.

2.2.2. Một số biện pháp vận dụng phương pháp dạy học nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Tây Bắc

Để lựa chọn các biện pháp cụ thể chúng tôi dựa trên cơ sở lý luận và thực trạng việc vận dụng phương pháp dạy học vào giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc cũng như dựa vào kinh nghiệm giảng dạy của bản thân và một số đồng nghiệp. Chúng tôi đã lựa chọn ra 05 biện pháp nhằm nâng cao chất lượng học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc cụ thể:

a) *Nâng cao nhận thức việc vận dụng phương pháp dạy học, trách nhiệm của giảng viên trong việc bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh nói chung và giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng.*

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt

quan tâm phát triển sự nghiệp giáo dục của đất nước. Người đã có những chỉ dẫn hết sức quý báu về mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung và phương pháp giáo dục... nhằm phát triển một nền giáo dục toàn diện. Những chỉ dẫn đó không chỉ có giá trị trực tiếp chỉ đạo công tác giáo dục của đất nước thời đó, mà vẫn còn nguyên giá trị định hướng, soi đường cho công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo của nước ta hiện nay. Đào tạo ra những thế hệ người Việt Nam xây dựng đất nước với mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Người viết “Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây. Vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”^[6] như vậy trong tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục - sự nghiệp “trồng người” là một chiến lược vừa cơ bản, lâu dài, vừa là quốc sách hàng đầu của Đảng và Nhà nước ta.

Vì vậy nâng cao nhận thức việc vận dụng phương pháp dạy học, trách nhiệm của giảng viên trong việc bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh nói chung và giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng là một vấn đề rất quan trọng ngoài việc nâng cao năng lực sư phạm, còn giáo dục về phẩm chất chính trị cho các giảng viên là một yêu cầu tất yếu của ngành giáo dục hiện nay, phải tuyệt đối tin tưởng vào đường lối chủ trương, chính sách của Đảng, Hiến pháp và pháp luật của Nhà nước kiên định quan điểm với chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Nhận rõ ý thức vai trò trách nhiệm của bản thân trong công tác giáo dục. Nghị quyết Đại hội Đảng XIII xác định: “Đổi mới nội dung, phương thức giáo dục chính trị, tư tưởng, lý tưởng, truyền thống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, lòng yêu nước, xây dựng đạo đức, lối sống lành mạnh, ý thức tôn trọng và nghiêm chỉnh chấp hành Hiến pháp và pháp luật cho thế hệ trẻ”^[7].

Hàng năm Nhà trường, Trung tâm phải tạo điều kiện thuận lợi cho đội ngũ cán bộ giảng viên được đi thăm quan học hỏi các Trung tâm GDQP&AN uy tín trên cả nước, tham gia vào các lớp bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh, các hội thảo trong và ngoài nước...nhằm để giao lưu, học hỏi và trao đổi kinh nghiệm lẫn nhau để phục vụ cho sự nghiệp giảng dạy...

b) *Tăng cường đầu tư, đảm bảo cơ sở vật chất đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giảng dạy học*

phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng

Cơ sở vật chất dạy học là một trong những yếu tố cơ bản hỗ trợ tối đa cho hoạt động dạy học. Yêu cầu đổi mới nội dung và phương pháp dạy học tất yếu kéo theo việc đổi mới cơ sở vật chất dạy học đặc biệt là hoạt động quản lý việc sử dụng thiết bị dạy học, quá trình có tác động trực tiếp đến chất lượng và hiệu quả của hoạt động dạy và học, thể hiện cụ thể nội dung dạy học và hỗ trợ thực hiện các phương pháp dạy học tích cực. Cơ sở vật chất trong trung tâm bao gồm: Giảng đường, thiết bị dạy học, thư viện...Trong đó, thiết bị dạy học chính là yếu tố ảnh hưởng nhiều nhất đến nội dung và việc đổi mới phương pháp dạy học, là công cụ mà giảng viên trực tiếp sử dụng để thực hiện hoạt động dạy của mình, thông qua đó, giúp sinh viên lĩnh hội kiến thức, rèn luyện kỹ năng, hoàn thiện nhân cách trong suốt quá trình học.

Môn học GDQP&AN là môn học học tính đặc thù cao, có những đòi hỏi riêng về cơ sở vật chất và thiết bị dạy học nhằm đảm bảo cho hoạt động dạy và học. Trong thời gian vừa qua ngoài cơ sở vật chất, trang thiết bị của cơ quan thường trực Hội đồng GDQP&AN Trung ương và Nhà trường trang bị nhằm đảm bảo cho hoạt động. Trung tâm đã huy động mọi nguồn lực để mua sắm thiết bị dạy học, nâng cấp hệ thống cơ sở vật chất, tuy nhiên những cố gắng đó vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu dạy học môn học GDQP&AN cho sinh viên. Thực tế hiện nay thì cơ sở vật chất trang thiết bị dạy học, thao trường bãi tập còn thiếu, ảnh hưởng đến việc vận dụng các phương pháp dạy học trong giảng dạy môn học GDQP&AN nói chung và học phần Đường lối quân sự của Đảng tại Trung tâm hiện nay nói riêng.

Trong thời gian tới, để khắc phục vấn đề này thì Trung tâm cần kiến nghị Nhà trường bổ sung và nâng cấp hệ thống cơ sở vật chất, thiết bị dạy học hiện có, xây dựng phòng học, thao trường, bãi tập chuyên dùng. Ngoài ra, cần phải đẩy mạnh nghiên cứu khoa học, đổi mới cơ sở vật chất, phát động phong trào sáng tạo mô hình học cụ để đáp ứng việc nâng cao chất lượng dạy học môn GDQP&AN hiện nay.

Nâng cấp thao trường, bãi tập, trang bị khí tài để tổ chức tập luyện cho SV còn có mặt

chưa đáp ứng được yêu cầu của môn học. Cần có khu vực riêng có đủ điều kiện để tổ chức huấn luyện các nội dung về thực hành cho SV; tránh gây ảnh hưởng đến việc giảng dạy, nghiên cứu của các khối học khác.

c) Nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, năng lực sư phạm của đội ngũ giảng viên trong biên soạn giáo trình, bài giảng và thực hành giảng dạy

Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên giảng dạy Học phần Đường lối quân sự của Đảng nói riêng và các học phần GDQP&AN nói chung cần chú trọng tính đồng bộ, toàn diện, vừa đảm bảo trình độ chuyên môn, năng lực giảng dạy, vừa đảm bảo tính chính trị, tính quân sự, tính Đảng. Trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, đội ngũ giảng viên cần nâng cao năng lực ngoại ngữ, trình độ công nghệ thông tin nhằm tiếp cận và ứng dụng các phương pháp hiện đại vào quá trình dạy học. Nội dung giáo dục nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc cần được cập nhật phù hợp với thực tiễn của đất nước, thể hiện đầy đủ, đa dạng trong hệ thống bài giảng, giáo trình, sách chuyên khảo, sách tham khảo. Thiết kế thời lượng số tiết học, số tín chỉ của các học phần giáo dục nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong chương trình đào tạo đại học một cách hợp lý.

d) Vận dụng sáng tạo các phương pháp dạy học để giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận nội dung bài học. Đặc biệt sử dụng phương pháp dạy học tích cực vào giảng dạy như thảo luận tại lớp và triển khai các bài tập lớn cho sinh viên về nhà soạn thảo theo hướng dẫn của giảng viên

Đối với giảng viên cần phải đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực, “lấy người học làm trung tâm”. Giảng viên không những phải chủ động, tích cực, thường xuyên đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy của mình, mà còn phải giúp cho sinh viên thấy được vị trí trung tâm của mình trong quá trình học. Sử dụng phương pháp học tập tích cực, giảng viên đóng vai trò là “người hướng dẫn” giúp người học thu được kết luận đúng thông qua sự chỉ dẫn, khuyến khích cũng như thách thức sinh viên đạt được mục đích học tập. Khi áp dụng phương pháp học tích cực vào quá trình dạy học, giảng viên cần yêu cầu sinh viên giải thích điều sinh viên đã học dựa trên quan điểm cá

nhân của sinh viên và chia sẻ ý kiến của mình với bạn bè, sau cùng là sinh viên sẽ tự mình rút ra kết luận qua sự tương tác với bạn bè và giảng viên. Tuy nhiên, giảng viên nên áp dụng hình thức dạy học thuyết trình kết hợp với việc cho sinh viên xem một số đoạn phim tư liệu minh họa, tránh cách dạy theo lối áp đặt tư duy cho sinh viên. Vì vậy, đòi hỏi đội ngũ giảng viên cần ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học giúp cho giảng viên nâng cao tính sáng tạo và trở nên linh hoạt hơn trong quá trình giảng dạy của mình. Cụ thể, giảng viên không chỉ bó buộc trong khối lượng kiến thức hiện có mà còn phải tìm hiểu thêm nhiều nguồn tài liệu liên quan đến bài giảng của mình để làm mới và phong phú trong phương pháp giảng dạy, có kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin trong việc thiết kế bài giảng. Đồng thời đội ngũ giảng viên cần chia sẻ trao đổi kinh nghiệm, bài giảng với đồng nghiệp, cùng nhau thảo luận và nâng cao chất lượng giáo án của mình. Đối với học phần Đường lối quân sự của Đảng thì việc ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy là điều rất cần thiết. Giảng viên có thể sử dụng hình ảnh hoặc sơ đồ minh họa, mô hình hóa...hoặc cho sinh viên xem một số đoạn video phù hợp với nội dung mình giảng dạy nhằm làm cho bài giảng sinh động, hấp dẫn, sát thực tế, thu hút được sự chú ý và hứng thú cho sinh viên. Chẳng hạn khi giảng dạy nội dung: “Xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân Việt Nam” giảng viên có thể chiếu một đoạn video: “xây dựng Quân đội nhân dân chính quy, tinh nhuệ, hiện đại” nhằm giúp sinh viên lắng nghe, quan sát thấy được quá trình huấn luyện, diễn tập của các quân binh chủng trong lực lượng vũ trang nhân dân Việt Nam...

Đồng thời trong quá trình lên lớp giới thiệu nội dung bài giảng thì các giảng viên cần chuẩn bị một số nội dung thảo luận liên quan đến nội dung trong tâm của bài học và sát với thực tiễn tình hình đất nước ta hiện nay để tạo ra hứng thú tích cực cho sinh viên tham gia thảo luận ngay tại lớp để từ đó giúp cho sinh viên phát huy hết vai trò, trách nhiệm và khả năng học tập cũng như khả năng làm chủ nội dung trước tập thể...

2.2.5. Phát huy vai trò của các đơn vị chức năng và tổ chức đoàn thể của Trung tâm trong quá trình dạy học

Ngoài việc phát huy vai trò trách nhiệm, tâm huyết của đội ngũ cán bộ giảng viên và các công cụ hỗ trợ cho việc giảng dạy cho sinh viên thì việc phối hợp giữa các ban chức năng, bộ môn và đoàn thể là một yêu cầu rất quan trọng để nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy cho sinh viên:

Thứ nhất. Đối với cán bộ quản lý sinh viên phải nêu cao tinh thần trách nhiệm của mình, thường xuyên làm tốt công tác kiểm tra nhắc nhở sinh viên ôn luyện theo kế hoạch. Trong các buổi sinh hoạt chính trị thì cán bộ quản lý cần nhắc nhở và quán triệt cho sinh viên thực hiện đầy đủ, đúng các quy định, chế độ, nề nếp, tác phong, tính kỷ luật cho sinh viên.

Thứ hai. Đối với các hoạt động đoàn thì các cán bộ đoàn phải thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa thể dục thể thao, giao lưu văn nghệ cho sinh viên trong nhà trường hoặc tổ chức giao lưu văn nghệ, thể thao với các cơ quan đơn vị gần với nhà trường để nhằm nâng cao tinh thần đoàn kết, giao lưu học hỏi giữa sinh viên, cán bộ trong nhà trường với ngoài xã hội. Ngoài ra Đoàn thanh niên nên tổ chức các hoạt động tham quan, dã ngoại cho sinh viên, đặc biệt tới giao lưu, tham quan, học hỏi tại các đơn vị Quân đội đóng trên địa bàn để cho sinh viên có cơ hội trực tiếp được tham gia một số hoạt động trong môi trường quân ngũ như: Chế độ, nề nếp, tác phong, môi trường rèn luyện...để từ đó nhằm gắn chặt tình đoàn kết quân với dân và giúp cho sinh viên nâng cao nhận thức và ý thức trách nhiệm đối với nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD&ĐT. “Chương trình GDQP&AN trình độ Đại học, Cao đẳng”. Ban hành kèm theo Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT, ngày 18.03.2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
2. Nguyễn Thiện Minh (2013), *Đẩy mạnh công tác giáo dục quốc phòng - an ninh cho học sinh, sinh viên trong tình hình mới*, Tạp chí Quốc phòng Toàn dân.
3. Đặng Hoàng Anh (2018), *Lựa chọn giải pháp nâng cao chất lượng môn học QP- AN cho bộ môn Công tác Quốc phòng tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc*, đề tài cấp cơ sở.

hội chủ nghĩa là một nhiệm vụ vô cùng thiêng liêng và cao cả là trách nhiệm, là nghĩa vụ của mỗi công dân Việt Nam yêu nước...

3. Kết luận

Trong khuôn khổ của bài viết, tác giả nghiên cứu cơ sở pháp lý về việc vận dụng các phương pháp dạy học tại Trung tâm GDQP&AN, lí luận chung về giáo dục quốc phòng an ninh, về nâng cao chất lượng môn học, đưa ra các khái niệm cơ bản của đề tài. Đồng thời nghiên cứu những đặc điểm, đặc trưng, vai trò, vị trí của môn học GDQP&AN, cũng như vai trò, trách nhiệm của Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc đối với công tác nâng cao chất lượng giảng dạy nói chung và học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng.

Trên cơ sở lí luận tác giả nghiên cứu thực trạng việc vận dụng các phương pháp dạy học tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc. Từ thực trạng tác giả đã đề xuất 5 biện pháp nêu trên. Các biện pháp này qua thăm dò ý kiến của các cán bộ, giảng viên đã cho thấy tính cần thiết và khả thi của các biện pháp trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy Học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng ở Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Tây Bắc rất cao. Tương quan giữa tính cần thiết và tính khả thi là tương quan thuận. Vì vậy, đây chính là cơ sở quan trọng để đưa các biện pháp này vào ứng dụng trong công tác giảng dạy của Trung tâm nói chung và học phần Đường lối quốc phòng và an ninh của Đảng nói riêng.

4. Quyết định số 2861/QĐ-BQP ngày 24 tháng 8 năm 2021 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về việc “*điều chỉnh, bổ sung danh sách liên kết giáo dục quốc phòng và an ninh*”.
5. *Giáo trình Giáo dục quốc phòng, an ninh, tập 1 (dùng cho sinh viên các trường cao đẳng, đại học)*, NXB Giáo dục Hà Nội 4. 2016.
6. Hồ Chí Minh - *Tuyển tập, tập II*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà nội - 1980.
7. *Văn kiện đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, tập I*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội - 2021.

**APPLYING TEACHING METHODS TO ENHANCE THE QUALITY
OF INSTRUCTION IN THE COURSE ON THE PARTY'S NATIONAL
DEFENSE AND SECURITY POLICIES AT THE NATIONAL DEFENSE
AND SECURITY EDUCATION CENTER, TAY BAC UNIVERSITY**

Phan Van Tien
Tay Bac University

Abstract: *In recent years, the teaching of the National Defense and Security Education course for students at the National Defense and Security Education Center, Tay Bac University, has played a significant role in helping students understand the Party's viewpoints, gain knowledge on national defense and security, and develop patriotism and trust in the effort to build and protect the nation, as well as maintain political security and social order. Based on the study of theoretical issues and the current state of applying teaching methods to improve the quality of instruction in the Party's National Defense and Security Policies course at the National Defense and Security Education Center, this paper proposes measures to enhance the quality of teaching in the National Defense and Security Education course in general and the Party's National Defense and Security Policies course in particular at the Center.*

Keywords: *Teaching methods, quality enhancement, teaching quality, National Defense and Security Education.*